

Силабус курсу

ТЕОРІЯ СИНЕРГЕТИКИ

Освітній ступінь: бакалавр
Галузь знань: 03 Гуманітарні науки
Спеціальність: 033 Філософія
Освітньо-професійна програма «Аналітика суспільних процесів»
Кількість кредитів – 4
Рік підготовки–I, семестр – II
Компонент освітньої програми: вибірковий
Дні занять: за розкладом
Консультації: Очні консультації: у вівторок з 14.00–15.00
Онлайн-консультації: у середу з 15.00–16.00
Мова викладання: українська

Керівник курсу:	Доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії та суспільних наук – Турхан Людмила Григорівна Доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії та суспільних наук – Довгань Анатолій Олексійович
Контактні телефони викладача:	0973729576 0681473278
Е-mail викладача:	lyudpavl@gmail.com
Сторінка викладача	http://tnpu.edu.ua/faculty/history/pavlishin-lyudmila-grigorvna.php?clear_cache=Y

Анотація дисципліни

Дисципліна «Теорія синергетики» демонструє новизну та нові відкриття в науці і культурі. Вона захоплює не тільки фізиків, біологів і математиків, але і істориків, соціологів, психологів лінгвістів, екологів і економістів, теологів і мистецтвознавців. Саме у цьому динамічно відкритому, комунікативному контексті синергетика постає перед студентами під час вивчення курсу, відкривається в ширшій і багатовимірній історичній перспективі. Дана дисципліна, відроджуючи чарівність природи і світу, прагне з'ясувати ті явища світу, над поясненням яких довго і наполегливо працював розум класичної науки.

Мета курсу: з позиції цілісних підходів розкрити природу й сутність синергетичного світобачення крізь призму нових міждисциплінарних наукових досліджень.

Основні завдання: володіти здатністю відрізнити суб'єктивні, спонтанні судження від об'єктивних та аргументованих, вміти застосовувати знання, необхідні для формування всебічно розвиненої особистості; розкривати сутність основних понять і концепцій пізнання та їхнє значення як для розвитку сучасної науки, так і для розвитку і оновлення сучасної філософії; оперувати ключовими історико-концептуальними моделями теорії пізнання; формувати основні проблем пізнання як сучасного філософського знання, так і інших дисциплін.

Зміст дисципліни «Теорія синергетики» розроблено на основі відповідних положень щодо підготовки фахівців спеціальності 033.Філософія (Аналітика суспільних процесів), норм і традицій вищої університетської освіти, а також профілю освітньо - професійної програми.

Навчальний контент:

Години (лек. / сем.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2 / 2	1. Синергетика у світлі сучасної науки	З'ясувати поняття синергетики як принципово нового погляду на світ та нове розуміння процесів розвитку. Мати знання про системність, цілісність світу як основну ідею синергетики. Демонструвати сутність синергетичного бачення наукового прогресу: відкритість систем наукового знання; нелінійність наукового прогресу; самоорганізація когнітивних систем	Тести, питання
2 / 2	2. Синергетика як нелінійна наукова парадигма	Мати знання з теорії самоорганізації як нового підходу для розуміння функціонування нових когнітивних систем. Аналізувати математичний, фізичний, філософський зміст нелінійності. Виявляти особливості феномену нелінійності	Тести, питання
2 / 2	3. Синергетичне світобачення в дискурсі предметно-понятійної цілісності	Аналізувати нове тлумачення феноменів історичного розвитку наукового знання: переосмислення «наукових революцій» Т. Куна, «дослідницьких програм» І. Лакатоса у світлі особливого синергетичного бачення когнітивних процесів. Демонструвати зразки переходу від хаосу до порядку як можливість нового погляду на старі епістемні проблеми	Питання, кейси
2 / 2	4. Синергетичне світобачення в дискурсі предметно-понятійної цілісності (продовження)	Виявляти гуманістичний потенціал синергетики як можливості пошуку оптимальних для людини шляхів розвитку. Переосмислювати місце людини в структурі пізнавальної та практичної діяльності	Кейси
2 / 2	5. Нелінійна динаміка і синергетичний підхід	Мати знання про рівні еволюції розвитку складно організованих систем. Здійснювати аналіз концепції нелінійного розвитку як усвідомлення відсутності єдиного еволюційного шляху розвитку. З'ясувати сутність ідеї поліваріантності, альтернативності шляхів еволюції лінійних систем. Аналізувати проблему випадковості в історичному контексті (Ст. Греція, Новий час) та з точки зору синергетичного світобачення	Презентації, питання

2 / 4	6. Синергетика в контексті культури	Виявляти специфіку понятійно-категоріального апарату синергетики. Демонструвати особливості поєднання синергетичних конструкцій та філософсько-методологічних пошуків шляхом перетворення перших на образи культури	Тести, питання
2 / 4	7. Синергетика в контексті культури(продовження)	Мати знання з таких проблем: «аттрактор» – ейдос (Платон) – форма (Аристотель) – архетип (К.-Г. Юнг); «біфуркація» та паралелі культури (міф, казка) та повсякденне життя людини як вияв біфуркаційних процесів. Демонструвати роль сучасних ІТ- технологій як прояву синергетичних компонентів у сфері повсякденного життя. Аналізувати погляди Г. Лейбніца на світ як сукупність монад	Тести, питання
2 / 2	8.Синергетичне світобачення і діалог культур Сходу і Заходу	Мати знання про особливості східної парадигми філософування, особливості західного стилю мислення. Застосовувати компаративістський підхід до вирішення світоглядних проблем у межах полілогу Сходу і Заходу	Кейси
2 / 2	9. Синергетика пізнання	Мати знання щодо концепції глобального еволюціонізму як системи уявлень про всезагальний процес розвитку природи в різноманітних його формах.Здійснювати аналіз становлення та ускладнення біологічних, а також неживих систем	Кейси, питання
2 / 2	10.Самоорганізація і творче мислення	Аналізувати характерні риси творчого мислення. Виявляти специфіку хаосу як конструктивного механізму самоорганізації складних систем. Демонструвати різноманітність та варіювання підходів як основи продуктивного мислення (гештальтпсихологія)	Тести, питання
2 / 2	11.Самоорганізація і творче мислення(продовження)	Аналізувати проблему виникнення нового в контексті розвитку філософської думки. Демонструвати специфіку самоорганізації як механізму творчого мислення. Мати власний погляд на проблему творчої інтуїції, творчості як можливого наукового терміну. Виявляти шляхи розуміння алгоритмів творчості	Тести, питання

Формування загальних та фахових компетенцій:

Індекс в матриці	Програмні компетентності
	Загальні компетентності
ЗК 1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 2	Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями та інноваційними технологіями.
ЗК 3	Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 4	Здатність бути критичним і самокритичним.
ЗК 5	Здатність до проведення аналітичних і наукових досліджень на відповідному рівні.
ЗК 6	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 13	Здатність креативно мислити та генерувати нові ідеї.
	Спеціальні (фахові) компетентності
СК 1	Усвідомлення сенсу філософії, її дисциплінарного розмаїття та місця в системі культури, її методологічної основи для аналітичної діяльності.
СК 2	Здатність виокремлювати специфіку філософського знання та змістові відмінності філософії від інших форм мислення.
СК 6	Здатність здійснювати інтелектуальну, логіко-мисленнєву діяльність, спрямовану на вирішення практичних завдань.
СК 7	Здатність викладати міркування послідовно, логічно, систематично й аргументовано та робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки.
СК 8	Здатність оперувати філософською і конкретно-науковою термінологією для розв'язання професійних завдань.
СК 9	Здатність застосовувати в аналітичній діяльності філософські та конкретно-наукові методи і підходи.
СК 10	Здатність аналізувати та коментувати літературу з філософської, соціокультурної, економічної, та загальнонаукової проблематики.
СК 16	Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати аналітичне дослідження з елементами наукової новизни та практичної значущості у різних галузях суспільного життя.

Програмні результати навчання:

РН 2	Розуміти розмаїття та специфіку філософських та суспільних дисциплін, знати філософську та конкретно-наукову термінологію.
РН 4	Аналізувати та коментувати літературу з філософської, соціокультурної, загальногуманітарної та суспільної проблематики.
РН 6	Знати основні напрями, тенденції, проблематику сучасної філософії та суспільних наук.
РН 7	Розуміти сучасну наукову картину світу, її основні проблеми та суперечності.
РН 10	Мати навички реферування, систематизованого огляду і порівняльного аналізу філософської, суспільствознавчої й загальнонаукової літератури та уміння роботи з документами різних видів.
РН 11	Вміти аналізувати міркування, різні види інформації, факти, статистичні дані, робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки, прогнози та надавати рекомендації.
РН 12	Вміти викладати власні міркування послідовно, логічно, систематично та аргументовано; використовувати технології ефективного спілкування і раціональної поведінки у професійній комунікації.

PH 14	Уникати симуляцій, плагіату та інших виявів академічної недоброчесності у сфері аналітичної діяльності або навчання.
PH 16	Вміти застосовувати загальногуманітарні, філософські, політичні й економічні знання в різних сферах життєдіяльності.
PH 17	Мати навички участі в наукових та прикладних дослідженнях у галузі філософії та суспільних наук.
PH 18	Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури і електронних баз та критично аналізувати, класифікувати, систематизувати й інтерпретувати її.

Основні джерела

1. Гусев В.І. Західна філософія Нового часу. XVII–XVIII ст.: Підручник. – 2-ге вид. –К.: Либідь, 2000.
2. Філософія : навч. посіб. [для студентів усіх напрямів підготовки] / О. П. Тімченко [та ін.] ; за заг. ред. О. П. Тімченка. – Львів : Растр-7, 2015. – 359 с.
3. Філософія як історія філософії : підручник / за ред. В. І. Ярошевця. – Київ: Центр учб. літ, 2012. – 648 с.
4. Філософія. Хрестоматія (від витоків до сьогодення): навч. посіб. / за ред. Л. В. Губерського. – Київ: Знання, 2012. – 621 с.
5. Філософія: підруч. [для студентів вищ. навч. закл.] / Л. В. Губерський та ін; за ред. Л. В. Губерського. – Харків: Фоліо, 2013. – 509 с.
6. Чорний І.П. Філософія як світоглядне знання: методичний посібник. – Чернівці, 2005.
7. Чорний І.П., Рошкулець Р.Г. Філософія. Навчальний посібник. – Чернівці: Рута, 2008. – 216с.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-20 балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування (наприклад, програма Kahoot).
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Опитування під час занять – усно	5
Модуль 1 (теми 1-6) – обговорення кейсів; тести; питання	40
Модуль 2 (теми 7-11) – тести; питання; обговорення кейсів	40
Ессе (теми 6; 11) – індивідуальна письмова робота	10
Екзамен (теми 1-11) – тести, завдання, кейси	20

Шкала оцінювання студентів:

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	добре
D	65-74	задовільно
E	60-64	достатньо
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом

Розподіл балів по темах курсу

Змістовий модуль №1-40б.							Змістовий модуль № 2-40б.						Підсумковий контроль	Разом
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	ІНДЗ	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10	Тема 11	ІНДЗ		
5	5	5	5	5	5	10	5	5	5	5	5	15	20	100

Пререквізити курсу

Ефективність засвоєння змісту дисципліни значно підвищиться, якщо магістрант попередньо опанував такі дисципліни як: «Філософія Стародавнього Сходу».

Формат дисципліни

Формат дисципліни змішаний (blended): до очного навчання додається електронний супровід дисципліни в системі Moodle. Blended Learning – викладання курсу передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами дистанційного навчання, в якому використовуються спеціальні інформаційні технології, інтерактивні елементи, онлайн-консультування тощо.